

1772-2022
MAKÓ-
BELVÁROS

PALÁST

„Tanuljunk meg megállni, kikapcsolni a mobilt, hogy mások szemébe tudjunk nézni! Csendesedjünk el, szemléljük a természetet, újuljunk meg az Istennel való párbeszédben! Az együttérzés a szemlélődésből születik.” (Ferenc pápa)

Padban ülni természetes?

A kereszténység történetében hosszú fejlődés eredménye volt, amíg egy szent tér és annak berendezése kialakult és rögzült.

Az evangéliumi tudósítások és a zsidó hagyomány alapján mindenestre bizonyos, hogy a Jézus korabeli zsinagógákban állt Mózes széke, ahonnan az írástudók ülve magyarázták a Tórát. Jézus azonban már új Mózesként lép fel, s nem elsősorban a zsinagógákban, hanem az élet legkülönbözőbb helyszínein tűnik fel, hogy hirdesse Isten Országát. Amikor viszont kifejezetten tanít, azt mindig ülő helyzetben teszi. Erre utal többek között a hegyi beszéd bevezetője (Mt 5,1). Akik pedig hallgatják őt, figyelmük kifejezéseként szintén ülő helyzetben gyűlnek köréje. Aki tehát ül, az az odaadó figyelem állapotában van. Testhelyzete így máris imádsággá válik.

Közel sem volt viszont egyértelmű, hogy az első pünkösöd után Jézus követői hol és hogyan hallgatják a tanítást. Az első évszázadokban még házaknál, a római kor szokásainak megfelelően kialakított belső terek alkották a gyülekezetek otthonait, ahol – az utolsó vacsorához hasonlóan – a keresztények félig ülő, félig fekvő testhelyzetet vettek föl az Úr asztala körül. Ma talán „priccseknek” vagy „sörpadoknak” hívnánk ezeket az ülő alkalmatosságokat.

A kereszténység térnyerésével és államvallássá alakulásával vált egyáltalán lehetővé templomok építése. Ezt követően is sokáig kérdéses maradt azonban, hogy a hívek hol foglaljanak helyet a szertartások alatt. A középkorból bőven maradtak fenn adatok arra vonatkozóan, hogy a nép a hosszan tartó, latin nyelvű szentmisék alatt botokra, gyakran mankókra támaszkodott. Csak a papságnak volt ülőhelye, mégpedig a

szentélyben (presbitérium). Szerzetesi templomok esetében a szentélyben egymással szemben elhelyezett stallumok, azaz kóruspadok biztosították az imádkozó szerzetesek számára az ülőhelyeket. A hívek részére fenntartott ülőalkalmatosságok kialakítása a XIV. századtól igazolható (Bajorországban több helyen találtak erre utaló dokumentumokat). Ezek elsősorban a domonkosoknak köszönhetően terjedtek el szerte Európában. A reformáció idejétől a stabil ülőhelyeket a katolikus templomokban térdeplővel egészítették ki. Európa déli és nyugati országaiban azonban a legtöbb templomhajóban nem padokat, hanem mozgatható székeket használtak (s ez még manapság is igen gyakori).

Különösen műemlék templomokban nehéz megtalálni azt az arany középutat, ami új padok kialakításánál figyelembe veendő. Egyrészt feleljenek meg az adott szakrális tér belső logikájának és gondolatvilágának, illeszkedjenek a stílushoz és a többi berendezési tárgy megfogalmazásához, ugyanakkor feleljenek meg a liturgikus szempontoknak is, hiszen a templomi pad mégsem egy egyszerű bútordarab, nem is kiállítási tárgy, hanem azzal a céllal kerül a szent térbe, hogy a hívek szemmel és szívvel, teljes valójukkal részt vehessenek a szent cselekményekben.

Őszintén remélem, hogy új templomi padjaink minden kritériumnak megfelelnek, a későbbi nemzedékek tetszését is elnyerik, így utódaink – akár templomunk felszentelésének 400. évfordulóján, 2172-ben – méltán lesznek hálásak a 2020-as padcsere szakmai résztvevőinek éppúgy, mint az adományozók sokaságának.

Zoltán atya

**A liturgia elsősorban a fölséges Isten imádása, de jelentős szerepe van a hívő nép tanításában is. A liturgiában ugyan-
is Isten szól a néphez; benne ma is Krisztus hirdeti az evangéliumot, a nép pedig énekel és imádsággal felel Istennek.**

Ezenkívül a pap, aki Krisztus személyes megbízottjaként áll a közösség élén, az imádságokat az egész szent nép és minden jelenlévő nevében terjeszti Isten elé. Azokat a látható jeleket pedig, amelyeket a liturgia használ a láthatatlan isteni valóságok jelzésére, Krisztus vagy az Egyház választotta ki. Ezért nem pusztán azoknak a szövegeknek fölolvasása, "amiket tanulságunkra írtak meg" (Róm 15,4), hanem mindaz, amit az Egyház énekel, imádkozik vagy cselekszik, növeli a résztvevők hitét, szívüket Istenhez irányítja, hogy értelmesen engedelmeskedjenek neki és kegyelmét bőségesebben kapják.

A liturgiából, elsősorban az **Eucharisziából, mint forrásból fakad számunkra a kegyelem**; s általa valósul meg Krisztusban a leghatásosabb módon az emberek megszentelése és Isten dicsőítése, melyre mint célra az Egyház minden más tevékenysége irányul. Ez a teljes hatékonyság azonban csak úgy valósulhat meg, ha a hívők jól fölkészült lélekkel vesznek részt a liturgiában, szívüket szavukhoz igazítják, és együttműködnek a mennyei kegyelemmel, hogy kárba ne vesszék bennük. Ezért a szent pásztoroknak ügyelniük kell arra, hogy a liturgikus cselekmények végzésénél ne csak érvényesség és megengedettség szabályait tartsák meg, hanem a hívek e szent cselekményekben tudatosan, tevékenyen és gyümölcsözően vegyenek részt.

(II. Vatikáni Zsinat: Konstitúció a szent liturgiáról 10-11., 33.)

Új szentségház

A 2020. szeptemberére, Budapestre meghirdetett 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus alkalmából új szentségház (latin nevén tabernákulum) készült a belvárosi templomba. A kongresszust a világvárvány miatt időközben elhalasztották, a terv viszont megvalósulhatott.

Templomunk főoltárának márvány felépítménye – benne az előző szentségházzal – Fischer János és fia szegedi kőipartelepé tervezésében és kivitelezésében 4920 pengő értékben 1939-ben készült. A tabernákulum alumínium ajtaját a Szeged-Csanádi Vasút Részvénytársaság makói műhelyében munkahelyi elfoglaltságuk után három munkás felajánlásból készítette 1940-ben. Monogramjukat az egyik tartó elem hátulján meg is öröklítették: B.I., S.Gy., R.I. Ez a szentségház ill. annak ajtaja mára több szempontból is elavult. Két részre osztottsága a II. Vatikáni Zsinat előtti liturgia előírásait követte, a felső rész tehát több mint ötven éve már egyáltalán nem volt használatban. Egy ajtós, íves kialakítása jelentősen megnehezítette a szent edények elhelyezését. Anyaga pedig – szó, ami szó – meglehetősen méltatlan volt az Oltáriszentséghez.

Az új tabernákulum ajtaja ezüstözött bronzból készült, Fritz Mihály szegedi szobrászművész és Gábor József budapesti bronzöntő mester alkotása. Alulról felfelé haladva szőlő és búzagalász motívumok vezetik tekintetünket - az Eucharisztia ősi szimbólumai, melyek egyszerre utalnak az utolsó vacsorán és minden szentmisén használt kenyérré és borra, valamint a jelentős szentírási előképekre a manától kezdve a kenyérszaporítás csodájáig. Az evangéliumból azt is tudjuk, hogy Jézus „élő kenyérnek” (Jn 6,51) és „élet kenyérének” (Jn 6,35.48) is mondta önmagát, ezért a bal és jobb alsó sarokban található alfa és omega, a görög ABC első és utolsó betűje magára Jézus Krisztusra utal. Ő a kezdet és a vég, a teremtés és a beteljesedés (Jel 1,8; 21,6; 22,13), mely témákat minden egyes szentmisé-

ben megpendíti az Egyház: „Halálotat hirdetjük, Urunk, és hittel valljuk feltámadásodat, amíg el nem jössz.” Az alfa és omega egyben a végső aratásra (Jel 14,14-20), a történelem beteljesedésére és az ítéletre is utal, amiről szintén beszélt Jézus az utolsó vacsorán (Lk 22,16-17. 28-30). Az ajtószárnyak fölött latin felirat olvasható: „Adoro te devote latens Deitas”, mely a középkor kiemelkedő hittudósának, s egyben az Oltáriszentség nagy tisztelőjének, Aquinói Szent Tamásnak az imája, a szent szerzetes eucharisztikus himnuszának első sora. Szó szerinti fordítása: „Imádlak téged áhítattal, rejtőző Istenség”. Az „angyali doktor” (doctor angelicus) nemcsak tisztelte az Oltáriszentséget, nemcsak hódolt a szentségi Krisztus előtt, de szüntelenül kutatta is misztériumát. Az anekdota szerint egy alkalommal még a fejét is bedugta a templom tabernákulumába, hogy a lehető legközelebről tehesse fel kérdéseket Urának, s így kifürkészhesse „hitünk szent titkát”. Talán épp emiatt mondta egyszer: „Az alázat teszi az embert alkalmassá Isten befogadására, az teszi képessé a bölcsességre”. A felirat fölött ezüstben fénylik a kehely és az ostya IHS felirattal: Iesus Hominum Salvator – Jézus az emberek Megváltója. Innen, az Élő Kenyérből árad felénk az Ő éltető ereje, kegyelme, élete, amit a művész sugárszerű vonalakkal jelzett számunkra.

Ezúton is hálásan köszönöm az adományozók felajánlásait, valamint Laci bácsi és Cili néni munkáját, akik a szentségház drapériáinak kialakításában szereztek elévülhetetlen érdemeket. Amikor 2020. október 7-én, az új ajtó beszerelésének napján megkérdeztem a bronzöntő mestert, hogy egy ilyen anyagból készült alkotásnak mennyi az élet-tartama, azt mondta: elég nehéz pontosan megjósolni, de több száz év. Ezúton kívánom, hogy a kedves hívek unokáinak ükunokái is láthassák még ezt az igazán méltó és ámulatba ejtő műalkotást templomunkban.

Zoltán atya

Keresse honlapunkat: www.makobelvaros.hu

Az új padok rozetta (rózsa) ornamentikája

Pad-rekonstrukció a Makó-belvárosi Szent István király templomban

A Szent István téri belvárosi katolikus templom főhajójában elhelyezkedő padok rekonstrukciója 2019-ben szükségessé vált. Az 1772-ben fölépült, barokk kori templomban a századforduló táján elkészített padok balesetveszélyes, elavult állapotba kerültek. Halaszthatatlanná vált azok cseréje, újragondolása.

Ehhez a folyamathoz a templombelső berendezési tárgyai közül az 1933-ban, neobarokk stílusban készült két oldalsó gyóntatószék szolgáltatta a kiindulási alapot. A padok tervezésekor az eredeti formarend megőrzése és a korszerűbb funkció kialakítása elsődleges

szempont volt. A padok oldallapján (padláb) megjelenített ornamentika, díszítés, a rozetta (rózsa) motívum, mely Szűz Mária rózsakultuszára, mint szimbólumra utaló elemként jelent meg. Ezáltal is kapcsolódik a gyóntatószékek fölött félkörívben kialakított virágmotívumokhoz.

A kivitelezés kiváló minősége garantálta az eredeti terv hitelességét.

Tervezőként számomra ez a megtisztelő feladat felejthetetlen élményt jelentett. Örülök annak, hogy makóiként hozzájárulhattam városunk egyik legősibb építészeti emlékének a megújulásához.

Karsai Ildikó grafikusművész, képzőművész

Bánóczy-Perényi Zsófia: Pad a folyónál

A lenyugvó nap aranyhidat rajzol a folyóra. A part menti fákról hulló őszi levelek táncra perdülnek a lengedező szellőben. A kavicsos sétány egyik félreeső padján egy idős pár ül.

Összefonódnak ujjaik, mélyen a másik szemébe nézve, mosolyogva, de némán ülnek egymás mellett.

Nincs szükség szavakra, mert mindketten tudják, mire gondol a másik.

Az első randevújukra, amely ugyanitt volt, majd arra az ötvenegy évvel ezelőtti esté-
re, amikor megpecsételődött a sorsuk. Az elcsukló hangon feltett kérdésre könnyek közt hangzott el a válasz. Pontosan egy évvel később örök hűséget fogadtak egymásnak a közeli templomban. Azóta minden évben visszatérnek ide, emlékezni közös életük kezdetére.

„Jelképek erdején át visz az ember útja...”
(Baudelaire)

A pad mint szubjektív szimbólum – emlékezetes padok Makón

Bő húsz éve *Gergely Jenő* interaktív pszichológia előadásait hallgattam első-
éves főiskolásként, aki minden előadása végén bevezetett bennünket egy-egy „játékba”. A legélménydúsabb órák voltak az övéi, mi magunk voltunk a hősök, mindig tanultunk valamit magunkról és másokról. Komoly személyiségtesztek voltak ezek, többre máig is emlékszem közülük. Néha rajzolnunk kellett, máskor elképzelnünk egy sor szimbólumot: egy erdőt, benne egy utat, kisebb-nagyobb kavicsot, kulcsot, tányért, sziklafalat, házat, tavat. És elindult a (belső) mozi. Jó volt elhelyeznem magam a történetben, ahol nincsenek rossz válaszok, minden adekvát és rólam szól. A „játék” utolsó részében pedig szimbólumfejtés következett: megtanultuk, mi mit jelképez belső világunkban. A tanár úr szívesen kínálta, bátran csináljuk meg ezt a tesztet másokkal is. Én ezt a felkérést komolyan vettem: többszáz embert „kísértem végig” a maga „útján”. Alkalmat találtam erre kiránduláson, táborban, középiskolai magyarórán... Mindannyian hálásak voltak, hiszen valóban nincsenek hibás válaszok. Egy idő után egy szimbólumot én is beiktattam a játékba: ez volt a pad. Következtetéseket tudunk ugyanis levonni az ember habitusára vonatkozóan: hogyan éli az életét. Végigrohanja a rászabott utat vagy van ideje gyönyörködni, elidőzni, megpihenni? Nagyon boldog voltam, hogy ez a szimbólum az én „leleményem”.

Makóhoz legalább két híres pad kötődik. Néhány évvel ezelőtt a magyar költészet napja alkalmából (április 11-e, József Attila születésnapja) kirándulást tettünk a Makói József Attila Gimnáziumban. Idegenvezetőnek felkértük Dr. Halmágyi Pált, korábbi múzeumigazgatót, aki egy játékot játszott tanítványainkkal: leültette őket egy teremben, amelyben József Attila is tanult. Hamar kiderült: arra ment ki a játék, ki ül be József Attila padjába, azaz a helyére. A költő eredeti padja ugyan nem maradt meg, de a gimnázium tárlata kiállítási tárgyai között őriz egy padot abból az időből, valamint a múzeumhoz tartozó Espersit-házban is megtalálható egy akkori példány.

És ahogyan van első pad, mindig van utolsó is...
Tanári pályám során számos verset tanítottam a rám bízott gyerekeknek. Talán az egyik legtalálhatóbb a gyulai Simonyi Imre *Leckemondás* című költeménye volt, amit Moldován Péter szavalt egy versenyen. Ennyi év után is ezt írta róla: „Ez a vers volt az egyik kedvencem azok közül, amiket versenyre tanultam.”
Egy részletét idézem:
„de én megígérem tanár úr hogy mindent bepótolok (csak az arra kitanult tudós urak ne vonnának folyton gyököt az önbizalmamból ne szoroznának be egyre valami névtelen de névre szóló szorongással ne adnának hozzám állandóan annyi könnyeken túli szomorúságot – akkor majd meg tetszene látni tanár úr kérem) de bármi történt is én mégis készülök én egyre készülök és tessék elhinni hogy nem anarchia ez hanem sugaras-sihederes optimizmus ahogyan én így negyven felé még mindig valami kézzorításra vagy mire készülök és egy napon majd pótvizsgára jelentkezem innét az utolsó padból ahol a világ legkisebb óriásává zsugorodtam a világ legnagyobbra nőtt tör-

péi mögött”.

A másik „makói” paddal az utóbbi évtizedben gyarapodott városunk, illetve a Szent István tér. Novák István, makói főépítész tiszteletére az egyik pad elé emléktábla került ezzel a felirattal: „*Novák István főépítész padja 2013*”. A hagyomány szerint a főépítész szívesen üldögélt a tér egyik padján, az iránta való megbecsülés okán, tiszteletből a város az ő emlékének szentelte a műtárgyat. Ennek a közepében van az az ivókút is, amely engem gyönyörű, íves megoldásával szintén padra emlékeztet. Alkotója Karsai Ildikó grafikusművész, aki egyébként városunk művészeti tanácsosaként kezdeményezte a Novák-pad létrehozását is.

Ezek mellett kinek-kinek emlékezetes lehet még egy-egy pad, az ott folytatott beszélgetés. Én is szívesen nosztalgázom, amikor a városháza előtti kert bokrai között meglátom azt a zöld padot, amin óráig üldögéltünk tizenévesként az esti csendben egy barátommal, akivel csak nehezen fogytunk ki a szóból. Ugyanígy városi sétánk során egy másik padon beszél-
tük meg, ki kibe szerelmes. Külön élmény volt, amikor több mint húsz év elteltével az akkor megnevezett személynek megmutattam ezt a padot.

Ezek a megható emlékek végigkísérnek életem során.

Éppen úgy, ahogyan az is, amikor alkoholmérgezés miatt egy tanítványom fektetett egy főtéri padon egy húsvéthétfőn. Hozzá mentőt kellett hívni, de túlélte. Bevallom, azt a padot sokáig próbáltam elkerülni...

Mostanában pedig az idei magyar költészet napja alkalmából egy-egy verset

láttunk kiragasztva a szökőkút és a Hagymatikum melletti padokon. Katona Judit versét el is küldtem lányának, Polner Kingának, több szögből lefényképezve a padot, ahol édesanyja alkotása volt látható. Újabb jelentésszerű rakódott hát a padokra, immár nemcsak testileg, de lelkileg is megpihenthünk, feltöltődhettünk a szellemi tápláléknak köszönhetően.

(Folytatás a köv. oldalon)

És végül egy novellához fűződő érzéseimet szeretném megosztani a kedves olvasókkal: nagyon friss alkotás, idei írás – egy 100 szavas novellapályázatra készült. Mondanivalója mindig aktuális – örök emberi értékek adják a témáját: szeretet, szerelem, kitartás egy életen át, megnyugvás, boldogság.

Amikor elolvastam, egy újjvárosi pad jutott eszembe, és a nagyszüleim. Ők a Szikszai utcában laktak, és a református templom előtt kellett elhaladniuk ahhoz, hogy a katolikus templomba érkezenek. Így történt ez minden vasárnap délelőtt, csak testileg öregedtek meg az utolsó évtizedükben. Odafelé mindig elvitte őket a lábuk, ám visszafelé kicsit le kellett ülniük útközben a református templom előtti padra. Néhány alkalommal én is arra a szentmisére mentem, hogy elkísérjem őket. Visszafelé időben figyelmeztettek: „*ott majd leülünk egy kicsit a padunkra*”. Hát így – ők kisajátítottak maguknak egy padot, ami akkor, vasárnaponként, a templomból hazafelé, csak az övék volt.

És a nagyapámhoz kötődik egy másik pad is: őt a Szent

A katedra

A templomi padokról „Mózes széke” juthat eszünkbe mint bibliai szimbólum, amely mintegy előképe Péter apostol katedrájának, valamint a mai székesegyházak püspöki székhelyeinek.

Jézus elítéli ugyan az akkor vallási vezetők képmutató vallásosságát, mégis azt mondja tanítványait, hogy „Mózes székébe beleültek az írástudók és a farizeusok. Amit csak mondanak, tartásotok és tegyétek meg, de a cselekedeteiket ne kövessétek. Mert csak mondják, de nem teszik.” (Mt 23,2-3) Mózes széke a Jézus korabeli zsinagógákban a tóraszekrény közelében kialakított, megkülönböztetett jelentőségű szent ülőhely volt (legtöbbször kőből készült), és aki azon helyet foglalhatott, isteni tekintéllyel nyilatkozhatott.

Mindebből világosan kitűnik, hogy a mai szóhasználatból is ismert katedrális, a „székes egyház” az apostolutód, a püspök temploma, ahonnan ő Krisztussal és a többi „atyával”, azaz püspökkel egységben és Péter fősege alatt az igazságot hirdeti, tanítja. A Katolikus egyházban használatos „Szentszék” fogalma mindennek előtt a római pápának mint a katolikus egyház fejének a székhelyét, annak legfelsőbb egyházi kormányzói hatalmát és tekintélyét jelenti. Ugyanakkor földrajzi értelemben a Vatikán szinonimájaként is használatos. De Szentszéknek neveznek minden olyan egyházi tanácsot, egyházi bíróságot, amelyen az egyházi hierarchia magas tisztségű tagja: bíboros, érsek vagy megyéspüspök elnököl.

A templomi padok csak a középkor végén jelentek meg. Korábban a hívők többnyire álltak, vagy térdeltek. Ortodox templomokban az is szokásban volt, hogy mankókat vittek

László templomban egy ökumenikus istentisztelet keretében szólította magához a Jóisten. Sokáig virágot és gyertyát helyeztek el a szentmisék előtt azon a helyen. (A történetről néhány sorban ír Halász Bálint bácsi a Historia Domusban is.) Tehát ezt mindent jelenti nekem a „pad” fogalma. Nincs az a

Wikipédia-cikk, ami pontosan meghatározhatná, és nincs az a vers, próza vagy személyiség-teszt, ami lelkeket ilyen módon körüljárhatná.

Végül fogadják szeretettel *Bánóczy-Perényi Zsófia* írását. Pár sorban kértem, mutakozzon be önöknek. Az alábbiakat írta:

„*Már kisgyerekként is közel állt hozzám az írás, szerettem a fogalmazásokat és később*

középiskolában a magyar dolgozatok kifejtés esszéit is. Sokáig újságíró szerettem volna lenni, de aztán másképp alakult az életem, amit egyáltalán nem bánok, mert akkor nem ismerhettem volna meg a férjemet. A pandémia alatt – megvalósítva egy régi álmomat – elkezdtem blogot írni, valamint elindultam különböző cikk- és novellairó pályázatokon.”

Kérem, olvassák szeretettel az írást!

Mészáros Ildikó

magukkal a hívek, hogy arra támaszkodva könnyebben állják végig a hosszú szertartásokat

A templomi padok először kőből készültek, mindenféle kényelmet nélkülözve, hiszen se háttámlájuk, se karfájuk nem volt és kényelmes üléspárna sem volt azokon. A kőpadok kezdetben a templom hátsó részében, a falnak támasztva kaptak helyet, és elsősorban az idősebb, betegbb emberek számára voltak fenntartva.

Később a fából készült templomi padok is, de a 17. századtól, az 1800-as évek közepéig csak azok használhatták ezeket, akinek a társadalmi rangja azt megengedte. Külön helye volt a rangosabb híveknek és külön a szegényebbeknek. Voltaképpen ezekben az időkben a templomi padok magántulajdonban voltak (pl. kegyúri templomokban) és nem is lehetett arra számítani, hogy egy-egy tehetősebb család templomi ülőhelye felszabadul, mert ezek a padok mintegy generációról-generációra öröklődtek. A változás ezen a téren az 1800-as években történt, amikor megjelentek az úgynevezett „szabad padok”, amelyeket már bárki szabadon használhatott.

A székesegyházon (katedrális) kívül más templomokban nincsen katedra, ott a liturgikus irányítás helye a papi szék, a „szédesz”. Ez is, mint a liturgia terében szinte minden térpont, a krisztusi jelenlét szimbóluma. A papi székből a pap nem végez tanítást, a homíliát is az ambóról tartja. A papi szék tehát a pap személyében jelen lévő Krisztust szimbolizálja.

Hüse József atya

Keresse honlapunkat: www.makoujvaros.hu

Érdekes szám adatok az új padokról

stafni (fakocka), amiken a négy padtömb áll: 680 db
hajópadló: 110 m²
gerendaváz: 238 m
5 mm-es hőszigetelő anyag: 110 m²
cementkötésű forgácslap: 110 m², 2 tonna
vinil padló: 110 m²
fűtőfólia: 110 m²
1 mm-es vörösréz szegő: 4 m²

festék: kb. 242 kg pác és lakk
festett fafelület: 819 m² (3 rétegben!)
1 virágminta marása: 1 óra 32 perc (össz. 64 virágminta)
1 padláb marása (alakmarás, szerkezetmarás): 47 perc
táska akasztó (réz): 210 db
hajópadló rögzítő csavar: 1800 db
a teljes faszerkezet súlya: 10 tonna
a teljes gyártási idő: 11 hónap, ebből templomi munka: 35 nap

A padcsere kronológiája a Historia Domus alapján

2019. November 7.

Egyházközségünk képviselőtestületének gyűlésén Farkas Éva Erzsébet polgármester asszony bejelenti, hogy templomunk belső felújítását az Emberi Erőforrások Minisztériuma 35 millió forinttal támogatja. A testület köszönetét fejezte ki a polgármester asszonynak a közbenjárásért.

December 7.

Telt házas adventi kórusverseny templomunkban a lugosi Ion Vidu Kórus, valamint a makói Dr. Mihálka György Városi Vegyeskar közreműködésével. Az első nyilvános alkalom, melyen elkezdtük gyűjtésünket az új templomi padokra. 102.000 Ft gyűlt össze.

December 25.

Az ünnephez kapcsolódóan elkezdtük nagyszabású, sőt történelmi jelentőségű tervünk megvalósításának, templomi padjaink cseréjének meghirdetését. Az utóbbi hónapok kemény előkészítő munkálatai – úgy tűnik – megtermik gyümölcsüket: folyamatos egyeztetések a műemlékvédelemmel, faanyagvédelmi szakértői vélemény kérése, az első adománykérő levelek

és szórólapok megfogalmazása, terjesztése, a kivitelezőkkel, szakértőkkel való tárgyalások lefolytatása, s végre a döntés megszületése: bár egyházközségünk saját forrásai nem elegendők a teljes beruházásra, bízva a jó szándékú adakozókban, belevágunk. Először teljes aljzatbeton készül víz- és hőszigeteléssel, erre jönnek az új, *Jura beige* mészkőlapok (az Örökségvédelmi Hivatal előírása szerint nem szabad akármilyet lerakni!), majd a négy új padtömb padozata, rá az infra fűtőfólia, s annak burkolata, s végül az új padok. A betonozás kb. 15 millió Ft, a padok elkészítése kb. 24 millió Ft lesz. A fűtés összege később konkretizálódik. Mindezt kiegészítené még új hangosító rendszer kiépítése, műkő lábazat a teljes hajóban, valamint az egész templom fehér felületeinek festése.

2020. Január 2.

Az új esztendő első munkanapján Nagy Jenő építésztervező, Szűcs Gábor asztalos mester és Takács József kőműves mester tartott hosszúságú megbeszélést a padcsere kapcsán a templomban. Minden méretet és mennyiséget pontosítottak, mely alapján tervrajz és pontos leírás készül, amit az Örökségvédelem felé be kell nyújtunk.

Február 4.

A makói születésű Dr. Török József, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kara emeritus egyháztörténész professzorának gyászszertartása templomunkban. Az ünnepi alkalmon három püspök, s mintegy 40 pap celebrálta a misét, s templomunk megtelt a főleg Budapestről érkező vendégekkel. Tudjuk, nincsenek véletlenek: egy makói születésű pap temetése, e szívetleket megérintő liturgia az utolsó szentmise volt a teljes templomban, utoljára ültek hívek a mintegy 120 éves padokban, mert holnap elkezdődik azok bontása, s ezzel a padcsere történelmi léptékű vállalkozása.

Február 5.

A régi padok elbontásával a mai napon kezdetét veszi a templomhajó felújítása: az új aljzat elkészítése és a padok cseréje. A kőműves munkát Takács József irányítja, a padokat Szűcs Gábor asztalos mester készíti. A Karácsonykor elindított gyűjtésünk jelenleg 4,5 millió Ft-on áll, melyet a templomban egy erre a célra készített „hőmérő” mutat, melynek „higanyszála”

az adományok fokozatos beérkezésével kúszik felfelé. Szent István király, templomunk védőszentje, Szent Ágota szűz és vértanú, a mai nap szentje, könyörögjetekek érettünk!

Február 6.

A padok bontásakor pontosan feltárult, amit eddig csak sejtettünk: a padozat alatt csak (rendkívül vizes) téglá, valamint föld található. A padokat tartó padozat tölgyfából készült, ami minden valószínűség szerint eredeti, vagyis 250 éves. Az egyik térdeplő alján egy ceruzával készült felíratra bukkanunk: „Javítottam 1977. május 3-12-éig. Szép napos idő volt és 28-32 Celsius fok meleg.” Kecskeméti Zsigmond asztalos mester.

Február 7.

A régi padokat nem dobtuk ki. Sikerült találnunk egy személyt, aki régi bútorok újrahasznoztásával foglalkozik. A Dobozról érkezett illető 3500 Ft-ot fizetett a padok darabjéért. Mindet elszállította.

Február 10.

A föld eltávolítását öt munkás talicskával végzi, hogy a munka minél kevesebb porral járjon a templomban. 25 cm mélységig kell kiszedni a téglákat és a földet, hogy majd homok és az első betonréteg kerülhessen rá. Szépen telnek a konténerek.

Február 13.

Az asztalos és a fűtés szerelő egyeztet a részletekről. A padozatba infra fűtőfólia beszerelését tervezzük.

Február 18.

Fény derült arra is, hogy a Csepregi Imre által építtetett oldalkápolnának, a Havas Boldogasszony kép otthonának talaja miatt púposodott föl az utóbbi években. A munkások a betonozás előkészítése közben jókora vastagságú fagyókeret találtak a kápolna alatt. A plébánia téglafalánál található császárfa keresett magának nedvességet a templom alatt.

Február 19.

Miután a szükséges földmennyiséget kitermelték, a munkások 4 cm vastagságban homokággal fedték be a templomhajót. A konténerekbe hordott téglá és föld mennyisége mintegy 100 köbméter volt.

Február 21.

Két nap alatt betérítették az alsó, 5 cm-es szerelőbetonréteget.

Február 24.

Hétfő. Jégtörő Mátyás borús, 10 fok körüli hőmérsékletet hozott erősödő széllel. A munkások elkezdték lerakni a szigetelő papír réteget.

Február 26.

Hamvazószerda. A templomhajót kékes-zöld színű hőszigetelő anyag fedi 5 cm vastagságban, 300 m² felületen. Ha nem is lenne fűtés, már önmagában ez is javítana a templomba

betérők hőérzetén.

Február 27.

Szikrázó napsütésben, élénk böjti szélben, 4-6 fokos hőmérsékletben helyezük el a tegnap délután lerakott térháló alá az időkapuszalákat. Takács József kivitelező a Szent József oltár elé rejtje saját dokumentumait: lejegyezte a felújítás kronológiáját, a felhasznált anyagokat, a résztvevők adatait, az időjárási viszonyokat, a most az országban és a világban zajló legfontosabb eseményeket. Tett a csomagba fényképeket is.

Én a templom bal oldalán, az oldalkápolna bejáratától jobbra található Szent II. János Pál pápa szobor lábával egy vonalba helyeztem el a plébánia „időkapszuláját”, egy átlátszó műanyag tasakot. A keresztút XI. stációjától kissé balra, a hőszigetelő réteg alatt a következő dokumentumok találhatóak: a kőműves és az asztalos vállalkozók árajánlatai, az új pad vázlatrajza, az építész által készített tervdokumentáció, a faanyagvédelmi szakértői vélemény, a püspökségnek megfogalmazott kérelem, a püspöki hivatal elutasító válasza, valamint eddigi reklámanyagaink, szórólapok a régi padok egy-két darabkájával. Az egészet a régi mészkölapok egyikével fedtem le.

Február 28.

Tegnap a felső betonréteg egy harmada, ma a második harmada készült el. Bízunk a gyors száradásban.

Március 6.

A héten befejeződött a felső betonréteg elkészítése. Minden rendben haladt. A mai naptól a száradás ideje következik. Várjuk, hogy az új mészkölapok Németországból beérkezzenek a forgalmazó érdi telephelyére.

Március 16.

Ma reggel megérkezik a kamionszállítmány: a templom új mészkölapjai 230 négyzetméter felületre, 8 raklapon. *Jura* típusú, *beige* színű, matt csiszolt.

Március 20.

Amíg nem kezdik el lerakni az új járólapokat, kifestetjük a templomhajó fehér felületeit. Friss, fehér színt kapnak tehát a pillérek alatti részek, a lizénák, az ablakok környéke, valamint a teljes karzat. Sikerült szerezni egy kosaras emelőt, ami befért a templomkapun, Takács József vállalkozó embereivel vállalta, hogy elvégzi a feladatot.

Május 18.

Utolsó simítások a templom burkolatán. Miután pár napja megtörtént a fugázás, ma impregnáló réteget kapott az új mészköburkolat. Ezzel a belső felújítás első része elkészült! Istennek legyen hála! Kiegészítésként még a hajó oldalfalai kapnak egy barna műkő lábazatot 80 cm magasságig, s ezzel folytatjuk a szentélyben látható lábazatot, így – a megfelelő szellőztetéssel – eltakarjuk a vizes és salétromos falat, melynek szigetelésére egy darabig még nem lesz pénz ...

Május 24.

Urunk mennybemenetele. Három napja, a csütörtök esti misén már birtokba vettük a templomhajót. Ma ünnepeltük az első vasárnapi misét a régi-új térben, egyelőre persze még székeken ülve.

Július 8.

A mai napon elkezdődött a szentély fehér felületeinek festése. Az utóbbi hetekben az asztalos műhelyben a háttámlák festési munkái zajlottak. Szintén az utóbbi két hétben készült el a templom új hangosító rendszere: nyolc új hangfal került elhelyezésre, egy modern erősítő és keverő pedig a sekrestyében kapott helyet.

Szeptember 13.

Az iskolatáskák megáldásával kezdetét vette a 2020-21-es lelkipásztori év. Nem tudjuk pontosan, mi áll előttünk. A lényeg, hogy a templomokat nem zárták be, nyilvános szentmiséket továbbra is tarthatunk. Reméljük, ez így is marad. Mindeközben tovább zajlanak az új padok különböző elemeinek asztalos és festési munkái. Szűcs Gábor asztalos mester lelkiismeretesen dolgozik. Szépen halad. Reméljük, novemberre készen lesz, s adventben már az új padokban ülhetnek a hívek.

Október 7.

A Rózsafüzér Királynőjének emléknapján érkezett meg új tabernákulumunk ezüstözött bronz ajtaja. A hívek adományából készült műalkotást Fritz Mihály szegedi szobrászművész és Gábor József budapesti bronzöntő mester készítette. A mű magáért beszél! *Lelke van!* Minden szempontból tökéletesen illeszkedik a főoltárhoz, a szentélyhez és az egész templomhoz! Habár a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus, amire készült, idén szeptemberben elmaradt, az oltárszekrénnyel méltó módon állítottunk emléket az eseménynek. Elődjét a plébánián megőrizzük.

Október 13.

Fontos naphoz érkezünk. Szűcs Gábor asztalos mester elkezdte az új padok összeállítását a templomhajóban. A munkálatok sorrendje: a padozat alsó gerendái, hajópadló, az infra padlófűtéshez szükséges hőszigetelés és egyéb rétegrendek, infra fűtőfóliák, vinil padló, majd a leglátványosabb részek, padláb, háttámla, ülőfelület, imakönyvtartó, s végül a térdeplő. Mindez 32-szer. A finommunkák a legvégén: szegés, réz felületvédő elemek. Eközben a szentmiséket újra a szentélyben tartjuk.

Október 19.

Lassan hagyománnyá válik, hogy mi is bekapcsolódunk az „Egymillió gyermek imádkozza a rózsafüzért” imaláncba. Az egyházi iskola diákjaival öt nyelven mondtuk el a világosság titkait, s a missziós rózsafüzérnek megfelelően eközben – vetített képek segítségével – végigjártuk az öt földrészt. E napon Szűcs Gábor asztalosmesterrel időkapszulát helyeztünk el a bal első, szószerű felőli padtömb tartó gerendái alá. Reméljük, minél később fogják utódaink fölfedezni.

November 16.

Szűcs Gábor asztalos mester befejezte a négy padtömb felépítését, melyben felesége volt segítségére. Egészen megváltozott a templomhajó! Eddig, a régi padokkal halottnak tűnt, most viszont él! Éljen legalább 150 évig! Deo gratias!

November 28.

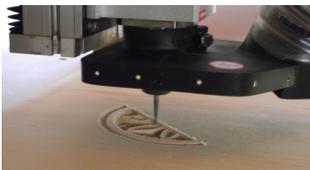
A vírushelyzet miatt nem tudtuk megszervezni az új padok ünnepélyes átadó és megáldó szentmiséjét, ezért úgy döntöttünk, hogy egy „nyílt nap” keretében megismertetjük mindazokkal, akik érdeklődnek. E szombati nap délelőttjén és délutánján is meghirdettünk egy-egy órát, amikor a városból bárki eljöhett megtekinteni az új padokat, s meghallgatni az asztalos mester és a plébános beszámolóját. Szavainkat a munkafolyamatok során készített képekkel illusztráltuk. Délelőtt 10-15, délután 30-40 érdeklődő volt.

December 21.

Hosszú kálváriát jártunk be a templomi infra padlófűtés beszerelésével. A Démász, a villanyszerelők és a fűtésszerelő együttműködése nem volt egyszerű. A május óta zajló folyamat végére ma tettünk pontot: az utcáról bejövő áramot összekapcsoltuk a négy padtömb alá bekötött infra padlófűtéssel. Karácsonykor már nem fogunk fagyoskodni. Deo gratias!

December 31.

Az év végi hálaadás keretében a plébános vetített képes beszámolót tartott a 2020-as évről, mely mind a templom, mind a közösség megújulásának kérdését állította elénk. Előbbire választ kaptunk: Istennek hála, sikerült. Utóbbira nehezebb igent mondani.

Végig hittem abban, hogy a Jóisten vezeti a kezem

Az új templomi padok elkészülte régóta vágyott álma volt egyházközségünknek. Megtiszteltetés, kihívás és

örömmel vállalt felkérés Szűcs Gábor számára. A tehetséges asztalos mesterrel beszélgettünk a feladatról és annál sokkal többről is.

Illatos szakma

A családom öt generáció óta ács és a bognár mesterséggel foglalkozik. A famunkák szeretetét édesapámtól örököltem, aki hintókat, kocnikat, szerszámnyeleket és háztetőket készített. Én az ő hivatását nem választhattam, mert már nem oktatták, ezért lettem asztalos. Nem volt kérdés számomra, hogy a családi örökséget viszem majd tovább; a korábbi műhelyt bővítettem, gépesítettem és már lassan harminc éve ebben dolgozom önállóan. Ha ránézek egy fadarabra, akkor már látom, hogy mit tudok belőle kihozni. A kedvenc anyagom a borovi fenyő, mert szinte mindent el lehet belőle készíteni és a tölgyfa, ami megmunkálás közben be is fogja a kezét. Minden fának van illata, ami néha csak csiszoláskor lehet érezni.

A hely szelleme

Mindig a megrendelő kívánsága és megelégedettsége az első számomra. Megtiszteltetés, ha egy templomi munkával bízhatnak meg, jelenleg is több ilyen felkérésem van a kistérség falvaiban. Itt, belvároson a szélfogó és a két oldalajtó elkészítése várat még magára, újvároson pedig az oldaloltárokat bontottam szét a vakolat omlása miatt. Jó érzés, hogy minden elkészült műben ott van a nyoma a kezemnek, amit remélek, hogy a Jóisten továbbra sem enged el. A Szent István király templom padjait mindig megsimítom, ha ott vagyok. Ez az a feladat volt, amely sokkal jobban sikerült, mint azt vártam és minden ugyanúgy tennék most is, mint a készítésekor.

Csapatmunka volt

A padok létrejötte egy óriási vállalkás volt, de nagyon össze-

hangoltan folyt minden, az első pillanattól a befejezésig. Kiváló szakemberek precízen tudtak együtt dolgozni és ennek eredményeként sikerült ilyen szépre minden. Az én életemben ez egy fontos állomás, egy mérföldkő volt, mert nem minden asztalos életében van egy ilyen megbízatás. A tervezéssel együtt, egy esztendő minden napi munkája és sok álmatlan éjszaka is van az elkészítésben. Hálával tartozom a családomnak a háttér biztosításáért, azért, hogy ennyi időn át tudtam csak a templomi bútorzattal foglalkozni. A feleségem egy héten keresztül az összeállításban is segített.

Nem csak egy tárgy

A tudásomon kívül, a lelkemet is beletettem a feladatba.

Emellett üzenetet is hagytam rajta az utókornak; minden tömb egy padosorának aljára feljegyeztem a nevemet és a készítés dátumát, helyét is. Némi ürességet éreztem, miután elkészültem mindennel, mert a padosorokra szinte már a gyerekeimként tekintettem. Azóta csillapodott ez a hiány, a hívek pedig imákkal töltik meg a padokat.

A padokon túl

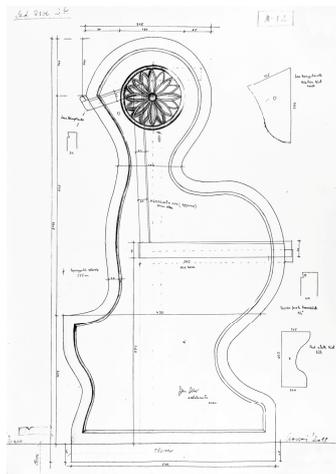
Kizárólag csak pozitív visszajelzéseket kaptam a munkámról, sokan gratuláltak, de a legnagyobb elismerés számomra az idős emberek hálás szavai és könnyes szemei voltak. A feladat közben sokat tanultam, magamról és a szakmáról is. De sok mindent kaptam is. Kitartást, hogy nem szabad feladni, még ha nehézségek adódnak is közben. Bizonyosságot, hogy amit kigondoltam, az a gyakorlatban működik is. Nyitottságot, mert vissza kellett nyúlnom az alapokig és mindent kellett tudnom, amit megtanítottak nekem az iskolában. Ezek a padok most készültek, de a jövőnek is üzennek. Remélem, az unokáim is ülnek majd benne. Nagy öröm lenne számomra, ha a kisfiam is megszeretné az asztalos szakmát és egy magasabb szinten továbbvinné ezt a családi hagyományt.

Szabó Anita

ADOMÁNYOZÓK NÉVSORA:

Ábrahám Imréné
Ankesné Juhász Ilona
Bagaméri Julianna
Balla Klára
Baranyi Katalin
Baráti Eszter M. Kinga SSND
Barta Mária
Dr. Bartha Attila Viktor és családja
Dr. Bartha Béla és felesége
Beinschroth Gábor és családja
Bencze István
Bencze Zsolt
Boldogasszony Iskolanővérek
Bozsik Árpád és Ádók Margit
Bozsogi Julianna
Bradákné Fazekas Éva
Brutyó Eszter Sára
Dr. Buvár István és felesége Balázs
Piroska
Bürgés Ilona
Császár István
Csávás Sándor és családja
Czene Katalin

Czifra Lászlóné
Dr. Dán János
Dr. Dánné Varga Julianna
Dánfi Tamás
Dobó Péter és családja
Dobsa Gergő
Engedi István
Enyedi Ibolya és családja
Erdei Györgyi
Erki-Kiss Gábor és neje
Fábián Gábor és neje
Forgó Géza
Füleki József
Gazdag Józsefné
Gazdag Sándor
Gácsér Ferencné
Gáspár Balázs
Gecsei Orsolya Zita
Gilicze János
Gottfried Katalin M. Hedvig SSND
Dr. Gönczi Istvánné
Gruber Györgyné
Gruber Katalin
Gruber Pál és neje

„Adjatok hálát mindenkor, mindenért
Urunk Jézus Krisztus nevében
Istennek, az Atyának.”
(Ef 5,20)

Hisszük, hogy Isten az ő jótékonyága lakhelyéül választja az imádság házat, hogy kegyelme folytonos segítségével által minket a Szentlélek templomává építsen. Hálát adunk, hogy templomunk belső felújítása megvalósulhatott, mely reményünk szerint a közösség lelki megújulását is szolgálja. Köszönjük sok-sok jóakarató ember, családok, szervezetek, vállalkozók segítségét és támogatását, akik mindezt lehetővé tették:

- Farkas Éva Erzsébet polgármester,
- Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága,
- Makói Román Nemzetiségi Önkormányzat,
- Szűcs Gábor asztalos mester,
- Takács József kőműves mester,
- adományozók felajánlásai.

2020. Krisztus Király vasárnapján

Szent István Király Plébánia

Deo gratias!

Dr. Halmágyi Mária
 Dr. Halmágyi Pál és családja
 Hell István és neje
 Homoky István
 Horváth István és családja
 Horváth Zolt
 Horváth János
 Horváth Józsefné
 Hósné Anda Éva
 Hudák János
 Hudák Szabolcs és családja
 Janek István
 Joó József
 Juhász család
 Juhász Istvánné
 Karácsonyi Lúcia és családja
 Katona Martin
 Dr. Kedvessy Tamás
 Kisbodri Gábor
 Kiss család
 Kiss Csillag Anna
 Kiss Ernőné
 Kiss József Mihály
 Kiss Józsefné
 Kiss Katalin
 Kiss Mihályné
 Kissné Kurusa Julianna
 Kocsis János Sebestyén
 Kollár Csaba
 Kolozsvári Jánosné
 Kopasz István András
 Kossuth MGTSZ
 Kovács Bálint Ferencné
 Kovács Dénes
 Kovács és Dobó Kft.
 Kovács Józsefné
 Kovácsné Czene Csilla
 Kovács Zoltánné
 Kun Antal és Kunné Furák Anna
 Kun Gergely és Kunné Ván Zita
 Kun Mónika és Varga Attila
 Kun Tamás és családja
 Kurai Gyuláné
 Látrányi Lajos
 Lévai Tünde és családja
 Lukács József
 Lukács Kázmér
 Majoros család
 Makói Hagymakertész Kft.
 Marjai Péter
 Marsiné Bánó Krisztina
 Mátó Józsefné
 Ménesi Gábor
 Dr. Mihálka György Városi
 Vegyeskar
 Dr. Mihalovits Andorné
 Mihály Zoltán
 Miklai István
 Miklós Erzsébet
 Mojzesné Kocsispéter Edit
 Mraznicza Gábor
 Muraközy Zsuzsa
 Murányi Edit
 Murányi Elemérné
 Nacsza Alajos
 Nagy Béláné
 Nagy Jenő
 Dr. Nagy Jenő
 Nagypál Csaba
 Nagy Sándorné
 Nagy Tünde

A padcsere és a templom- belső felújításának költségei

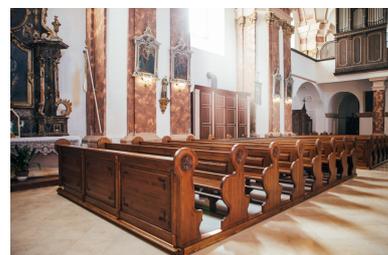
A történelmi jelentőségű megújulás nem valósulhatott volna meg a támogatók és az adományozók nélkül. Ezúton is köszönjük. Anyagiakban ez a következőket jelentette:
 Összköltség: 57,65 m Ft
 Támogatás: 35 m Ft
 Adomány (padokra és szentség-házra összesen): 15, 43 m Ft
 Plébánia saját forrásból: 7,22 m Ft
 Ebből természetesen magának a padcsereinek volt a legnagyobb költsége (anyag és munkadíj): 24 m Ft.
 A fenti forrásokból a következők valósulhattak még meg:
 - kőművesmunkák (aljzatbeton, szigetelés, burkolás)
 - festés (hajó és szentély fehér felületei)
 - műkö lábazat készítés és felrakás
 - infra fűtés és a hozzá tartozó rétegrend kialakítása
 - hangosítás
 - villanszerelés
 - kárpitos munkák
 - új szentségház

Jubileumi ima 1772 – 2022

Istenünk, te vagy a történelem Ura, aki 250 éven át szenvedésben és örömben, fájdalomban és reményben megtartottál minket. Hálát adunk templomunkért, közösségünkért. Jézus, Te ma is követésedre hívsz. Hívásodra igent akarunk mondani. Taníts meg arra, hogy minden nap az Evangélium útjain járjunk. Szentlélek, jöjj, hogy kitartsunk a hitben, megmaradjunk a reményben, és növekedjünk a szeretetben. Tégy minket a béke és az egység eszközeivé városunkban. Szent István király közbenjárására kérünk, Mária oltalma alatt kísérv tovább utunkon. Amen.

Németh Sándor
 Dr. Olajos Rita
 Origo Maros Kft.
 özv. Pánczél Antalné
 Pálfi István és neje
 Pálfi Zoltán
 Dr. Pásztor Hajnalka
 Plati-net Bt.
 Puruczky József és felesége
 Pusztai János
 Pusztai-Solar – Pusztai-TEL Kft.
 Rakonczai Tamás
 Reisz Pirooska és Szászi Bátor
 Reiszné Surinás Pirooska
 Rózsás Ferencné
 Rózsafüzér Társulat
 Rudisch Ferencné
 Ruszkai Béláné
 Dr. Sebő Ottó
 Dr. Sepp József
 Dr. Sepp Józsefné Balogh Gabriella
 Siket Mira
 Simonfi család
 SOM-FOD-KER Kft.
 Suhajda György és Simon Bernadette
 Surinya család
 Sz. Nagy Antalné
 Szabó Ágnes
 Szabó Anita
 Szabó Attila és családja
 Szabó Emese
 Szabó Gábor
 Szabó Gyuláné
 Szabó Istvánné
 Szabó János és neje
 Szabó Lajos
 Szabó László és neje
 Dr. Szabó Margit
 Szabó Zsolt és családja
 Szalainé Bálint Rózsa
 Szalma Jánosné
 Szász Tibor és neje
 Dr. Szatinszky Andrea
 Szekeres János
 Szekeres Józsefné
 Szemerédi Ildikó
 Szemerédi Edit
 Szepesi Sándorné
 Szigeti család
 Szilágyiné Gyulai Petra
 Szűcs Gábor
 Szűcs János Virgil
 Szűcs Klára
 Szűcs Tibor
 Tamásy Aladár
 Tanács Lajosné és családja
 Tódor Éva
 Tóth Attila
 Tóth Balázs Attila
 Tóth István Camping Makó
 Tóth Viktor
 Dr. Török József
 Dr. Török Miklós
 id. Török Miklós
 Váll-Ker Kft.
 Dr. Varga Imre és
 Dr. Nagy-György Júlia
 ifj. Dr. Varga Imre
 Varga Istvánné
 Varga József és Mária
 Vargáné Nagyfalusi Ilona

Varga-Szekeres Tímea
 Varga Róbert
 Veréb Dániel
 Víg András és neje
 Vigh Zsolt
 Virág Ilona
 Vízhányó Jánosné
 Wébel György és családja
 Zsivola Béla

Felelős kiadó:
 Pálfi Zoltán plébános
Szerkesztés és tördelés:
 Szűcs Tamás

Fotó: Gilicze Tamás, Kómár Mátyás, Majoros Márton, Mészáros Ildikó, Szabó Anita
A szerkesztőség címe:
 Szent István Király
 Plébánia
 6900 Makó,
 Szt. István tér 22/a
 www.makobelvaros.hu
 plebania.makobelvaros@gmail.com
 Tel.: 06-20/464-2637